

PROTOCOL DYSLEXIE

Inleiding

Het beleid op onze school met betrekking tot dyslexie is gebaseerd op het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (2004), zie <http://www.steunpuntdyslexie.nl/dyslexie-op-school/protocollen-dyslexie/voortgezet-onderwijs>. Dit protocol bevat geen wettelijke regelingen en bepalingen, maar tal van aanbevelingen, aanwijzingen en lesvoorbeelden. In ons protocol worden de belangrijkste zaken samengevat. Er wordt in beschreven hoe wij als school omgaan met dyslexie. Aan de orde komen signalering en diagnose en de begeleiding van dyslectici. Het is ons doel om dyslectische leerlingen zo vroeg mogelijk op te sporen en zo goed mogelijk te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan.

Signalering en diagnose

Problemen met lezen en spellen kunnen op drie manieren worden gesignaleerd:

- Via aanmelding (informatie van de basisschool)
- Via observatie door docenten van (eersteklas-)leerlingen
- Via onderzoek/screening (zie hieronder)

Onderzoek/Screening

In leerjaar 1 testen wij romdom de herfstvakantie de leerlingen op dyslexie. De screening heeft plaats op school en geschiedt klassikaal. De screening bestaat uit een zinnendictee en een stilleestoets. Wij stellen de ouders/verzorgers en leerlingen van te voren op de hoogte van het tijdstip. De toetsen worden nagekeken door de begeleider dyslexie (mevr. S.Daniëls, s.daniels@camphusianum.nl).

Met de afname van de toetsen kan in korte tijd gesignaleerd worden welke leerlingen uitvallen op het gebied van technisch lezen en/of schrijven ten opzichte van leerlingen in eenzelfde schooltype. De uitslag van het onderzoek is ongeveer vier weken na afname bekend.

Na de eerste screening kan men twee groepen leerlingen onderscheiden:

1. Leerlingen bij wie geen taalproblemen en/of dyslexie zijn gesignaleerd.
2. Leerlingen bij wie sprake lijkt te zijn van een taalachterstand en bij wie mogelijk sprake is van dyslexie.

In het geval dat er al een dyslexieverklaring is afgegeven tijdens de periode dat de leerling op het basisonderwijs zat, nemen wij deze verklaring over en vindt geen screening plaats. Deze verklaring dient wel in het bezit van de school te zijn. Leerlingen met een bovengemiddelde intelligentie kunnen dyslexie maskeren, omdat deze leerlingen over veel compensatiemogelijkheden beschikken. Daardoor is het goed mogelijk dat dyslexie bij onze leerlingen pas na deze screening boven water

komt in plaats van op de basisschool. Soms wordt het zelfs pas in latere leerjaren ontdekt.

Tweede screeningsronde

De leerlingen uit categorie 2 bieden wij een vervolgonderzoek aan dat plaatsvindt zo snel mogelijk na het bekend worden van de eerste screening. Deze tweede screening wordt afgenomen door de begeleider dyslexie en beoordeeld door een orthopedagoog van het samenwerkingsverband waarbij onze school is aangesloten. Afhankelijk van de uitslag van het vervolgonderzoek kunnen de volgende situaties zich voordoen:

1. Er is geen taalachterstand of een vermoeden van dyslexie.
2. Er is een taalachterstand en een vermoeden van dyslexie.

De ouder(s)/verzorger(s) van de tweede groep leerlingen, krijgt/krijgen bericht van de begeleider dyslexie. Zij vraagt ook of de leerling op de basisschool extra hulp aangeboden heeft gekregen op het gebied van technisch lezen en/of spelling en of dit is vastgelegd in een handelingsplan.

Om in aanmerking te komen voor een officieel dyslexieonderzoek, moet een leerling eerst zes maanden een uur in de week remedial teaching (RT) volgen. Als er extra begeleiding geweest is op de basisschool, kan die soms ook gelden als RT.

De remedial teaching wordt niet verzorgd door de school, maar de school kan bemiddelen bij het zoeken naar een remedial teacher en ruimte daarvoor beschikbaar stellen. De leerlingen die RT volgen, krijgen gedurende deze tijd een voorlopige dyslexieverklaring. Dit houdt in dat zij recht hebben op verlenging bij toetsen.

Na zes maanden vindt er opnieuw een onderzoek plaats dat wordt afgenomen door de begeleider dyslexie of de remedial teacher. Dan blijkt of de leerling voldoende vooruitgang heeft geboekt. Als er sprake is van (voldoende) vooruitgang, was er sprake van een achterstand en niet van een hardnekkig probleem. Het traject stopt en de voorlopige dyslexieverklaring vervalt. Indien de lessen RT voor weinig of geen vooruitgang gezorgd hebben, is er sprake van een hardnekkig probleem en komt de leerling op de wachtlijst voor een uitgebreid dyslexieonderzoek door de orthopedagoog.

De kosten voor de remedial teaching zijn voor de ouders/verzorgers. Voor het officiële dyslexieonderzoek betalen de ouders een gereduceerd tarief van €550,-. De eerste twee onderzoeken en de nameting zijn gratis. Zodra er resultaten bekend zijn ontvangen ouders, leerling en school (personeelsschrift, lijst met verlengers) bericht.

Pas als uit het officiële dyslexieonderzoek blijkt dat er inderdaad sprake is van dyslexie, ontvangt de leerling een officiële dyslexieverklaring. Kort hierop heeft de dyslexiecoördinator een gesprek met de leerling om te zien wat de school voor de leerling kan betekenen.

Begeleiding van dyslectici

Uitgangspunten voor de begeleiding zijn:

- Docenten weten welke leerlingen in zijn/haar klas dyslectisch zijn
- Docenten weten hoe ze met deze leerlingen om moeten gaan.
- De docenten en dyslectici zijn op de hoogte van de faciliteiten waar ze recht op hebben.

Aan het begin van het schooljaar gaat de beleider dyslexie in gesprek met dyslectici over hun behoeften en verwachtingen. De docenten ontvangen een overzicht van de namen van dyslectici en tips voor de begeleiding. Hieronder staan de belangrijkste aandachtspunten voor de begeleiding. Compensatie wordt toegepast indien de leerling een goede werkhouding laat zien.

Toetsen

Leerlingen zetten bovenaan hun opgaveblad een **D**.

Verlenging toetstijd

Dyslectici krijgen 10 minuten extra tijd per toets van 50 minuten. (Dyslectische leerlingen hebben gemiddeld 20 procent meer tijd nodig). Vermindering van het aantal opgaven is soms ook een mogelijkheid.

Beoordeling

- Spelfouten en zwakke formuleringen hebben geen invloed op de beoordeling als zij geen onderdeel van de toetsing zijn.
- Herhalingsfouten worden niet meegerekend.

Lettertipe

Toetsen worden aangeboden in lettertype Arial of Verdana 12 (minimaal) met een regelafstand van 1½. Indien nodig wordt lettergrootte 14 gebruikt.

Hulpmiddelen (eigen aanschaf)

- Gesproken studieboeken zijn toegestaan.
- Het gebruik van een laptop is toegestaan voor het maken van aantekeningen.
- Het gebruik van een laptop bij toetsen is toegestaan als de begeleider dyslexie hiervoor (schriftelijk) toestemming gegeven heeft.
- Sommige dyslectici zijn gebaat bij een bijwijzer of leesliniaal.

Mondelinge overhoring

De leerling mag in uitzonderlijke gevallen gebruik maken van een mondelinge overhoring. De docent en/of de begeleider dyslexie neemt/nemen hier, in samenspraak met de leerling, beslissingen over.

Woordenlijsten

Woordenlijsten worden niet voor de volgende dag opgegeven. Een dyslecticus doet over het algemeen langer over het leren van woordjes en moet het leerwerk over meerdere dagen kunnen verspreiden.

Vrijstellingen

Onze school geeft in principe geen vrijstellingen.

School- en eindexamen

-Artikel 55 van het eindexamenbesluit vermeldt de mogelijkheid van aanpassing van de examencondities voor een dyslectische kandidaat. De schooldirectie besluit op welke wijze het examen zal worden afgelegd. Correctienormen kunnen niet worden aangepast.

-Voor dyslectici zijn er speciale luistertoetsen, waarbij extra tijd is ingelast tussen de vragen.